

پیوند کلیه

پیوند کلیه انسان در بدن یک فرد دیگر، از طریق عمل جراحی امکان پذیر است. یک پیوندموفق، در طول و کیفیت زندگی بیمار مبتلا به نارسایی مزمن کلیه موثر است و چنانچه این عمل قبل از رسیدن به مرحله بحرانی انجام شود، درصد موفقیت آن بیشتر و احتمال مرگ کمتر خواهد بود.

بیماریهایی که باعث از کار افتادگی کلیه می شوند، عبارتند از:

- گلومرولونفریت
- دیابت
- بیماری پلی کیستیک کلیه
- عوارض جنبی داروها
- پیلونفریت
- انسداد مجاری ادرار
- فشار خون بالا

شرایط گیرنده پیوند:

در صورت وجود هر یک از شرایط زیر، بیمار نامزد مناسبی برای

دریافت کلیه پیوندی نخواهد بود:

- ۱- سن بالای ۷۰ سال
  - ۲- سرطان یا هر بیماری خارج کلیوی تهدید کننده زندگی، مانند بیماریهای شدید عروقی قلب و مغز
  - ۳- عفونت فعال
  - ۴- زخم گوارشی فعال
  - ۵- ناتوانی بیمار در تحمل عمل جراحی و درمان دارویی پس از عمل
  - ۶- ابتلا به بیماری که استفاده از داروهای سرکوبگر ایمنی باعث تشدید آن شود
- در صورت وجود ناهنجاری درمثانه و پیشابراه، لازم است قبل از پیوند کلیه، ناهنجاری اصلاح شود.

اقدامات لازم پیش از عمل پیوند کلیه

کلیه های فرد گیرنده پیوند در صورت امکان خارج نمی شود ولی در شرایط خاصی لازم است کلیه ها قبل از عمل پیوند خارج شوند که این شرایط عبارتند از:

- ۱- فشار خون بالایی که کنترل آن دشوار است و ناشی از ترشح زیاد رنین از کلیه های مبتلامی باشد.
  - ۲- عفونت فعال و دوطرفه کلیه ها
  - ۳- سرطان اولیه و دو طرفه کلیه ها؛ سرطان اولیه یعنی اینکه خاستگاه اولیه سرطان در کلیه ها بوده است و سرطان از نقاط دیگر بدن به کلیه ها سرایت نکرده است
  - ۴- بیماریهای سنگ عفونی کلیه ها
  - ۵- کلیه های پلی کیستیک (بیماری مادرزادی کلیه که در این حالت کلیه ها فاقد بافت طبیعی کلیه به میزان کافی هستند)
  - ۶- بیماری کلیوی ناشی از سل (به علت کنترل دشوار سل کلیوی با دارو درمانی برای خارج ساختن منبع آلودگی از بدن فرد)
- لازم است بیمار به توضیحات پزشک درباره اقداماتی که برای کسب نتایج مورد انتظار پیوند کلیه انجام خواهد شد توجه کافی داشته باشد.

آمادگی کافی روحی – روانی

بیمار باید هرگونه ترس یا اضطرابی که در خود احساس می کند، با پزشک و پرستار مربوطه در میان بگذارد تا در صورت امکان نسبت به رفع آن اقدام شود.

تغذیه در بیماران پیوندی

اغلب اهمیت تغذیه در گیرندگان کلیه پیوندی از نظر دور می ماند چراکه بیماران و گاه پرسنل پزشکی به پیوند به عنوان راه فراری از محدودیت های رژیم غذایی لازم در دوران نارسایی کلیه و دیالیز می نگرند. اگرچه توصیه های تغذیه ای پس از پیوند تغییر میکند ولی باز جای مهمی را در روند درمانی بیمار دارد. داروهای سرکوبگر ایمنی که جز لاینفک درمان بیماران پیوندی هستند، اثرات خاصی در وضعیت تغذیه آنان دارند.

ارزیابی بیماران پیش از دریافت کلیه پیوندی افزایش اوره خون، اغلب با اختلالات اساسی در متابولیسم پروتئین و انرژی همراه است. از طرفی بیمار بعلا احساس تغییر مزه دهان، حالت تهوع و گاه استفراغ، افسردگی و بی اشتهایی و از طرف دیگر خروج اسیدآمیننه از طریق همودیالیز از نظر تغذیه ای (به ویژه اگر توصیه های پزشکی را رعایت نکند) در وضعیت نامناسبی قرار میگیرد.

واضح است که این وضعیت تغذیه ای نامناسب بیماران در فاصله اولیه پس از پیوند احتمال عوارض را بیشتر خواهد کرد. به همین جهت وضعیت تغذیه ای بیمار قبل از پیوند باید مورد ارزیابی و بازبینی قرارگیرد

توصیه به کسانی که پیوند کلیه داشته اند

برای فردی که کلیه هایش از کار افتاده است، یکی از گزینه های درمان، پیوند کلیه است. پیوند کلیه گرفتن کلیه از یک فرد دهنده زنده (خویشاوند یا غیرخویشاوند) یا از جسد انسان و پیوند کردن آن به گیرنده مبتلا به نارسایی کلیه است.

چون در پیوند کلیه از داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی بدن استفاده می شود، گیرندگان پیوند کلیه در معرض ابتلا به عفونت و برخی از بدخیمی ها می باشند. علاوه بر این ممکن است بافت پیوندی دچار پس زدگی شود.

برای پیشگیری از عوارض مطرح شده قبل از پیوند، آزمایش های کامل بدنی برای تشخیص و درمان مواردی که می تواند پس از عمل پیوند باعث بروز مشکلاتی در بیمار شود، انجام می گیرد.

تعیین نوع بافت، گروه خون و کنترل آنتی بادی برای تعیین هماهنگی بین بافت ها و سلول های دهنده و گیرنده ضروری است.

در زمان پیوند، بیمار نباید هیچگونه عفونتی داشته باشد، زیرا پس از عمل به دلیل استفاده از داروهای سرکوب کننده ایمنی، در معرض خطر عفونت قرار دارد.

قبل از پیوند توانایی بیمار جهت سازگاری با پیوند از طریق بررسی روش های سازگاری وی، میزان حمایت اجتماعی و منابع مالی مورد نیاز صورت می گیرد.

تشخیص پس زدگی کلیه بعد از پیوند

برای تشخیص پس زدگی کلیه پیوندی در قدم اول آزمایشات اوره و کراتی نین چک می شود.

در مرحله بعد سطح داروها مخصوصا سطح داروی ساندیمون بررسی می شود.

در نهایت نمونه برداری از کلیه انجام می شود و نتیجه نمونه برداری نوع درمان را مشخص می کند.

پیوند کلیه "ویژه بیماران"

منبع :

۱- برونر سودارث

تاریخ تهیه : ۱۴۰۲/۰۸/۲۲

بازنگری : ۱۴۰۵/۰۸/۲۲

ID:SH-PE-Pa/۶۹-۰۱-۰۲/۱۰

۷- غذای شما باید کم نمک و کم چربی باشد. از خوردن غذاهای آماده مثل سوسیس، کالباس، پیتزا و غذاهای رستورانی پرهیز کنید. همچنین خوردن غذاهای کنسروی مثل تن ماهی و انواع غذاهای کنسرو شده و کله پاچه توصیه نمی‌شود.

۸- تعدادی از داروهای پیوندی باعث افزایش چربی خون می‌شوند، لذا برای پیشگیری از افزایش چربی خون بهتر است از غذای کم چرب استفاده کنید.

۹- به دلیل افزایش حساسیت پوست به نور آفتاب در نتیجه مصرف داروهای پیوندی بهتر است در معرض نور مستقیم آفتاب قرار نگیرید و اگر مجبور به بودن در معرض آفتاب بودید، می‌توانید از کلاه نقابدار استفاده نمایید و حتما کرم ضد آفتاب استفاده کنید.

۱۰- از افزایش وزن بپرهیزید، چون میزان برخی از داروها بر اساس وزن شما محاسبه می‌شود و با افزایش وزن باید به مقدار زیادتری استفاده شوند که قطعاً به دنبال آن عوارض دارویی خیلی بیشتری خواهد بود.

۱۱- اگر ازدواج کرده اید، در مورد زمان از سرگیری فعالیت‌های جنسی با پزشک یا پرستار تیم پیوند مشورت کنید. به طور معمول یک ماه پس از پیوند در صورتی که آمادگی داشته باشید می‌توانید فعالیت‌های جنسی را از سر بگیرید.

واحد آموزش به بیمار بیمارستان ساسان

آدرس : تهران - بلوار کشاورز - شماره ۴۳

تلفن : ۸۹-۸۸۹۶۵۱۷۰ داخلی ۷۳۹

info@sasanhospital.com

داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی :

برای پیشگیری و درمان پس‌زدگی عضو پیوندی از دارو استفاده می‌شود. این داروها انواع متنوعی دارند که هر کدام با مکانیسم جداگانه‌ای باعث سرکوبی سیستم ایمنی می‌شوند و با توجه به شرایط بیمار معمولاً یک ترکیب سه دارویی یا دو دارویی برای بیمار تجویز می‌شود. معمول‌ترین داروهایی که استفاده می‌شوند عبارتند از: ساندیمون، سل سپت و پردنیزولون.

خودمراقبتی :

۱- کلیه پیوندی در حفره لگنی گذاشته می‌شود، بنابراین از هر گونه فعالیتی که امکان وارد کردن ضربه به کلیه در آن وجود داشته باشد، اجتناب کنید.

۲- از بستن کمربندهای تنگ خودداری کنید.

۳- علائم و نشانه‌های پس‌زدگی کلیه از جمله کاهش ادرار، ورم، تب، افزایش فشار خون، افزایش وزن و احساس سفت شدن کلیه پیوندی را همواره به خاطر داشته باشید.

۴- رعایت بهداشت محیط و بهداشت فردی بسیار حائز اهمیت می‌باشد.

۵- شستن مکرر دست‌ها برای پیشگیری از عفونت‌های احتمالی بسیار حائز اهمیت است.

۶- رعایت کردن بهداشت مواد غذایی از بروز بسیاری از بیماری‌ها جلوگیری می‌کند. سبزیجات و میوه‌جات باید با مواد ضدعفونی کننده کاملاً شسته و ضدعفونی شوند.